

Høring - endringer i tvisteloven og straffeprosessloven (bevisforbud for patentrådgivere)

Det vises til høringsbrev og høringsnotat av 5. juni 2020 fra Justis- og beredskapsdepartementet med svarfrist 20. september 2020.

ØKOKRIM har vurdert lovforslaget med begrunnelse. Det er vår oppfatning at det ikke foreligger tilstrekkelig tungtveiende grunner til å endre loven som foreslått for å sikre norske patentrådgivere oppført på den europeiske patentkonvensjonens liste tilsvarende rammevilkår som patentrådgivere i blant annet Danmark og Sverige. Vi vil i det følgende begrunne dette.

Vitneplikt og fri bevisføring sikrer flest mulige riktige avgjørelser i prosesser

ØKOKRIM finner grunn til å fremheve at lovforslaget innebærer unntak både fra hovedregelen i norsk rett om at vitner har forklaringsplikt om alt som er av betydning for straffesaken/tvistegjenstanden (strpl. § 108 og tvl. § 24-1) og prinsippet om fri bevisføring. Disse rettslige utgangspunkter og hovedregler er viktige fordi de bidrar til flest mulige riktige avgjørelser i prosesser. Det er således grunnlag for å si at lovforslaget innebærer en viss nedvurdering av den materielle sannhets prinsipp og aktørenes forpliktelse til prinsippet.

Unntak må begrunnes i hensynet til sakens parter eller andre tungtveiende interesser

Slik ØKOKRIM ser det, må det foreligge tungtveiende grunner for å gjøre unntak fra lovens hovedregler på dette området. Ser man på de bevisforbud som straffeprosessloven og tvisteloven oppstiller gjennom strpl. § 119 og tvl. § 22-5 med tilhørende regler, er unntakene begrunnet i svært tungtveiende interesser hos prosessens parter, for eksempel hensynet til å få riktig medisinsk behandling og riktige rettsråd. Prosesslovgivningens øvrige regler om bevisfritak er begrenset til et fåtall tilfeller der tungtveiende offentlige interesser eller hensynet til partene slår inn.

Ifølge høringsnotatet synes det sentrale formålet med lovforslaget imidlertid å være beskyttelse av patentrådgivernes økonomiske interesser. Etter vår oppfatning er dette en helt ny begrunnelse som vanskelig kan anses som like tungtveiende som de interesser som i dag begrunner absolutte eller relative begrensninger i vitneplikt og bevisføringssadgang.

Vi nevner dessuten at andre rådgivere enn advokater som i dag tilbyr rettsråd, har forklaringsplikt i prosess. Etablerer man bevisforbud for patentrådgivere, slik forslaget går ut på, er det ikke vanskelig å se for seg at andre rådgivere på sikt vil ønske tilsvarende unntak. Det kan da bli vanskelig ikke å komme også disse i møte. Forslaget bærer således i seg en risiko for en betydelig svekkelse av vitneplikten og prinsippet om fri bevisføring på sikt.

Etter ØKOKRIMs oppfatning synes lovforslaget heller ikke å harmonere særlig godt med signaler som i nyere tid har kommet fra lovgiver eller nedsatte lovutvalg. Vi viser i denne forbindelse til

ØKOKRIM

- Høringsnotat fra Lovavdelingen (Snr.18/4856) om Forslag til endringer i kildevernreglene i straffeprosessloven og tvisteloven, der departementet avviser forslag om bevisforbud for journalister om kilder

- NOU 2019:15 Skaterådgiveres opplysningsplikt og taushetsplikt, der utvalget blant annet går inn for i visse tilfeller å unnta klientens kommunikasjon med internadvokater fra bevisforbud

De hensyn som påberobes for lovforslaget er ikke tilstrekkelig tungtveiende

Som nevnt over, kan ØKOKRIM ikke se at det foreligger tungtveiende interesser som kan begrunne slike unntaksregler som foreslås. Avslutningsvis vil vi knytte enkelte kommentarer til de enkelte hensyn som i høringsnotatet fremholdes til støtte for forslaget.

Lovforslaget er særlig begrunnet med ønske om en likestilling med svenske og danske patentrådgivere hvis profesjonelle kommunikasjon allerede nyter et slikt vern som foreslås i høringsnotatet. Det nevnes også at dette utgjør en konkurranseulempe for norske patentrådgivere. ØKOKRIM har vanskelig for å se hvordan dette kan være tilfelle. Så lenge patentrådgivere må forholde seg til de prosessuelle reglene som gjelder i de jurisdiksjoner der de tilbyr sine tjenester, vil patentrådgivere være underlagt samme regler om vitneplikt og bevisføring i prosesser uten hensyn til hvor de er hjemmehørende.

Det må også nevnes at prosessreglene også på dette området er ulike i de fleste land. Lovforslaget innebærer riktignok at Norge kommer på linje med Sverige og Danmark. Betydningen av dette synes imidlertid nokså begrenset, da andre og vesentlig større land har regler på det aktuelle området som synes å ligge nærmere de som gjelder i Norge i dag enn reglene i Sverige og Danmark, for eksempel USA.

Under punkt 4.2 i høringsnotatet står: "Det antas at det er få saker der bevisforbudet for patentrådgivere vil være aktuelt..." (punkt 4.2). Etter ØKOKRIMs oppfatning er dette, gitt de betenkeligheter vi mener er forbundet med forslaget, et selvstendig argument for ikke å gå videre med forslaget.

Hedvig Moe
Assisterende ØKOKRIM-sjef

Henrik Horn
statsadvokat